

Advies

Wetsontwerp gemeentelijke administratieve sancties

Schriftelijk advies van de Orde van Vlaamse Balies aan de Commissie voor de binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt van de Kamer over het Wetsontwerp van 19 maart 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties, *Parl.St.* Kamer 2012-13, nr. 53K2712/001.

1. Algemene bedenkingen bij het Wetsontwerp

A. Scheiding der machten

De Orde van Vlaamse Balies acht de scheiding der machten het fundament bij uitstek van onze rechtstaat. Worden administratieve sancties opgelegd, dan moet er streng op worden toegezien dat dit principe behouden blijft.

Momenteel is het onderscheid tussen de verschillende machten niet altijd even duidelijk: De steden en gemeenten bepalen zelf de strafbare gedragingen en bijhorende sancties en sanctioneren de overtreeders ook zelf. Zij treden met andere woorden op als wetgevende én rechterlijke macht.¹ Bovendien zijn zij vaak partij in het geding (bv. beschadiging van hun goederen). Tot slot kan de sanctionerend ambtenaar of zijn afgevaardigde zelf de gemeente vertegenwoordigen voor de politierechtbank of jeugdrechtbank volgens art. 31, § 2 Wetsontwerp (wat de Orde ten zeerste betreurt, zie *infra* nr. 1.G.).

B. Verschillende behandeling

Het wetsontwerp leidt tot een verschillende behandeling nu elke stad of gemeente zelf kan bepalen voor welke feiten van overlast een administratieve sanctie kan worden opgelegd en of deze regeling ook van toepassing is op minderjarigen. Dit leidt tot willekeur, wat de rechtszekerheid allerminst ten goede komt.

De Orde van Vlaamse Balies pleit voor uniformiteit en meent dat de federale wetgeving moet bepalen voor welke feiten een administratieve sanctie mogelijk is en of dit ook geldt voor minderjarigen. Deze opsomming moet limitatief zijn en de feiten moet duidelijk worden omschreven.

¹ Eveneens in die zin: KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT, "Advies Gemeentelijke Administratieve Sancties", 15 april 2013, www.kinderrechtencommissariaat.be/sites/default/files/bestanden/2012_2013_5_advies_gas.pdf, 6.

C. Gemeende inbreuken

Volgens de Orde moet een strikt onderscheid worden gemaakt tussen het strafrechtelijke en het administratieve parcours. Gedragingen die een strafrechtelijk misdrijf uitmaken, kunnen enkel via het klassieke strafrecht (of jeugdbeschermingsrecht voor minderjarigen) worden vervolgd.² Voor gedragingen die niet strafrechtelijk worden gesanctioneerd, kunnen administratieve sancties worden opgelegd. Wil men bepaalde strafrechtelijke misdrijven toch administratief sanctioneren, dan moeten deze eerst gedepenaliseerd worden.

De Orde van Vlaamse Balies verkiest dan ook dat de gemengde inbreuken uit het Wetsontwerp worden geschrapt.

D. Lokale bemiddeling

Plegen minderjarigen een administratieve inbreuk, dan moeten zij eerst aan een bemiddelingsprocedure worden onderworpen (art. 18). Voor meerderjarigen is dit slechts facultatief (art. 12). De verplichte bemiddeling voor minderjarigen vindt de Orde van Vlaamse Balies positief.

De invulling, de betekenis en het concrete verloop van deze bemiddelingsprocedure worden in het Wetsontwerp niet geregeld. De Orde betreurt dit ten zeerste nu dit opnieuw aanleiding zal geven tot een verschillende werkwijze naargelang de stad of gemeente waar de overtreding wordt begaan.

Bovendien is de term "lokale bemiddeling" verwarrend, nu de voorziene procedure niet beantwoordt aan de doorgaans gehanteerde voorwaarden voor een bemiddeling (o.a. neutrale bemiddelaar, vertrouwelijkheid, partijen komen zelf tot een oplossing,...).³ De Orde acht deze bemiddeling dan ook enkel mogelijk indien dit wordt ingevuld als een echte dader-slachtoffer bemiddeling. Scenario's waarbij het slachtoffer zich laat vervangen door een vertegenwoordiger van de gemeente zijn voor de Orde ondenkbaar.⁴ Bovendien zijn de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de bemiddelaar van primordiaal belang. De Orde meent daarom dat de wet uitdrukkelijk moet voorschrijven dat de sanctionerend ambtenaar of een van zijn collega's niet als bemiddelaar kunnen optreden.

In het huidige Wetsontwerp heeft de minderjarige voor de bemiddeling geen toestemming nodig van zijn ouders. Zij moeten evenmin bij de bemiddeling aanwezig zijn (maar mogen dit wel). Toch zijn zij burgerlijk aansprakelijk voor de betaling van de administratieve geldboete, die de minderjarige krijgt opgelegd (art. 14, § 2). De Orde stelt zich de vraag of de minderjarige zelf het bereikte akkoord mag ondertekenen. In principe is hij immers absoluut, algemeen en volledig handelingsonbekwaam (art. 1124 BW).⁵ Bovendien is het nog maar zeer de vraag of de verzekeraar burgerlijke aansprakelijkheid van de ouders op basis van het door de minderjarige ondertekende akkoord tot betaling zal willen overgaan. Een verdere precisering dringt zich op, volgens de Orde.

² Zie ook: S. VERHELST, "GAS en lokaal en integraal veiligheidsbeleid. Uitholling van of hulp voor de strafrechtelijke keten?", *NC* 2011, 364, nr. 23.

³ "De uitgesproken resultaat- en dadergerichte aanpak (...) mag (...) niet worden verward met een proces van bemiddeling", aldus SUGGNOMÉ, "Bemiddeling in het kader van Gemeentelijke Administratieve Sancties", Nieuwsbrief 20 mei 2005, www.herstelrecht.be/nieuwsbrief/nieuwsbrief_jg06nr2.pdf, 15.

⁴ Eveneens in die zin: F. VROMAN, "GAS en minderjarigen: gemeenten omzeilen rechtswaarborgen", *TJK* 2011, 292.

⁵ F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht*, Antwerpen, Intersentia, 2012, 166, nr. 268.

In elk geval vindt de Orde van Vlaamse Balies dat de ouders van de minderjarige - in tegenstelling tot wat nu in het Wetsontwerp wordt voorgeschreven - steeds bij deze bemiddeling aanwezig moeten zijn. Dit is immers ook het geval bij de herstelbemiddeling.

Daarnaast meent de Orde dat niet de sanctionerend ambtenaar, maar wel de bemiddelaar zelf moet bepalen of de bemiddeling al dan niet geslaagd is.

Bovendien kan de bemiddelaar aan de sanctionerende ambtenaar enkel meedelen of de bemiddeling al dan niet geslaagd is, volgens de Orde. Andere informatie kan hij niet verstrekken. De vertrouwelijkheid van de informatie is immers een van de basisprincipes van elke bemiddeling.

De Orde van Vlaamse Balies meent dat art. 12, 13 en 18 van het Wetsontwerp als volgt moeten worden aangepast:

*“Art. 12 § 1. De sanctionerend ambtenaar kan een bemiddeling **door een onafhankelijke dienst** aan een meerderjarige voorstellen, wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:*

1° de gemeenteraad moet dit hebben voorzien in zijn reglement, evenals de procedure en de desbetreffende modaliteiten;

2° de instemming van de overtreder;

3° een slachtoffer werd geïdentificeerd;

4° er werd blijvende schade aangericht.

§ 2. De schadeloosstelling of herstelling van de schade wordt vrij tussen de partijen onderhandeld en beslist.”

*“Art. 13 § 1. De **bemiddelaar** stelt het welslagen van de bemiddeling vast. **In dat geval kan de sanctionerend ambtenaar geen administratieve geldboete meer opleggen ~~wanneer deze bemiddeling geslaagd is.~~***

§ 2. In geval van weigering van het aanbod of falen van de bemiddeling, kan de sanctionerend ambtenaar ~~ofwel een gemeenschapsdienst voorstellen, ofwel~~ een administratieve geldboete opleggen.”

*“Art. 18 § 1. Wanneer de gemeenteraad in zijn reglement voorziet dat de minderjarigen het voorwerp kunnen uitmaken van een administratieve geldboete zoals bedoeld in artikel 4, § 1, 1°, dient hij hierin eveneens een procedure van lokale bemiddeling en de modaliteiten ervan te voorzien. **Deze bemiddeling is enkel mogelijk indien er een dader, slachtoffer en blijvende schade is.***

*§ 2. De sanctionerend ambtenaar dient verplicht een aanbod van lokale bemiddeling **door een onafhankelijke dienst** voor te stellen aan minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar bereikt hebben op het ogenblik van de feiten.*

*§ 3. De vader en moeder, voogd of personen die de hoede hebben over de minderjarige, **moeten** de minderjarige begeleiden bij de bemiddeling.*

*§ 4. De **bemiddelaar** stelt het welslagen van de bemiddeling vast. **In dat geval kan de sanctionerend ambtenaar geen administratieve geldboete meer opleggen ~~wanneer deze bemiddeling geslaagd is.~~***

§ 5. In geval van weigering van het aanbod of falen van de bemiddeling, kan de sanctionerend ambtenaar ~~ofwel een gemeenschapsdienst voorstellen, ofwel~~ een administratieve geldboete opleggen.”

E. Gemeenschapsdienst

De Orde meent dat een gemeenschapsdienst (meerderjarigen: art. 9 en minderjarigen: art. 19) enkel door een rechter kan worden opgelegd; niet door een ambtenaar, noch door het openbaar ministerie. Dit moet dan ook geschrapt worden uit het Wetsontwerp.

Bovendien staat niet uitdrukkelijk in het Wetsontwerp ingeschreven dat deze gemeenschapsdienst voor minderjarigen een educatieve doelstelling zal hebben, hetgeen uitermate belangrijk is.⁶

F. Budget juridische bijstand

De verlaging van de leeftijdsgrens om een administratieve sanctie op te leggen, zal ertoe leiden dat meer minderjarigen op een dergelijke manier zullen worden gesanctioneerd. Deze minderjarigen moeten allen worden bijgestaan door een pro-Deoadvocaat. Dit is enkel mogelijk indien het budget van de juridische tweedelijnsbijstand wordt verhoogd.

De Orde van Vlaamse Balies verzoekt de wetgever dan ook uitdrukkelijk om hier rekening mee te houden. Een gebrek aan middelen kan hiervoor niet ter verantwoording worden ingeroepen.⁷

G. Beroep tegen beslissing sanctionerend ambtenaar

De Orde van Vlaamse Balies kan niet akkoord gaan met het feit dat de sanctionerend ambtenaar of zijn afgevaardigde de gemeente vertegenwoordigt in het kader van een beroepsprocedure voor de politierechtbank of jeugdrechtbank. Enkel een advocaat kan dit doen. De Orde meent dan ook dat de tweede paragraaf van art. 31 van het Wetsontwerp moet worden geschrapt.

H. Plaatsverbod

De Orde van Vlaamse Balies meent dat het plaatsverbod een te ingrijpende maatregel is voor de betrokkene en dit bijgevolg niet langs administratieve weg kan worden opgelegd zonder rechterlijke toetsing. De Orde verwijst hierbij graag naar de tijdelijke uithuisplaatsing van de geweldpleger bij huiselijk geweld. De procureur des Konings deelt zijn beslissing tot uithuisplaatsing uiterlijk de eerstvolgende dag waarop de griffie geopend is mee aan de vrederechter (art. 4 Wet Huisverbod⁸). De vrederechter houdt binnen de tien dagen na de uithuisplaatsing zitting.

⁶ Dit wordt wel vermeld in de artikelsgewijze bespreking bij dit wetsontwerp: Memorie van Toelichting, *Parl.St.* Kamer 2012-13, nr. 53K2712/001, 15.

⁷ D. LEESTMANS, "Interview met F. Tulkens: Over fundamentele rechter is er geen onderhandelingsruimte", *Juristenkrant* 2013, afl. 267, 9. "Niets is irrealistisch in een land. Je past de mensenrechten toe of niet. En middelen (...) zijn er om verdeeld te worden. Aanvaard je dat in deze crisistijden de mensenrechten een beetje minder gerespecteerd worden omdat er geen middelen zouden zijn? Neen toch. Mensenrechten zijn geen luxeartikel. Mensenrechten zijn een noodzakelijkheid, zeker ook in crisistijden."

⁸ Wet 15 mei 2012 betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld, *BS* 1 oktober 2012 (hierna verkort: Wet Huisverbod).

2. Bedenkingen specifiek met betrekking tot minderjarigen

A. Administratieve sancties voor minderjarigen

Door de mogelijkheid in te stellen om aan minderjarigen een administratieve sanctie op te leggen, gaat de wetgever verder in zijn keuze voor een jeugdsanctierecht⁹ – en verlaat hij meer en meer het idee van een jeugdbeschermingsrecht – zonder dat dit debat ten gronde wordt gevoerd. De Orde van Vlaamse Balies betreurt dit ten zeerste.

Het VN-comité voor de rechten van het kind heeft in 2010 zijn bezorgdheid geuit over het feit dat naar Belgisch recht “*municipal administrative penalties may be imposed on children for antisocial behaviour outside the juvenile justice system*” (slotbeschouwing 82, g).¹⁰ Het comité vraagt België dan ook uitdrukkelijk “(to) assess the compatibility of administrative penalties with the Convention”, in het bijzonder art. 37, b); 40 en 39 VRK (slotbeschouwing 83).

Vooraf artikel 40 VRK is daarbij van belang. De vraag rijst immers of de administratieve sancties wel worden opgelegd door een “bevoegde, onpartijdige en onafhankelijke autoriteit of rechterlijke instantie” (art. 40, § 2, b), iii VRK).¹¹ De steden en gemeenten bepalen zelf de strafbare gedragingen en bijhorende sancties en sanctioneren de overtreders ook zelf, waardoor zij optreden als wetgevende én rechterlijke macht. Bovendien zijn zij vaak partij in het geding (bv. beschadiging van hun goederen). Tot slot kan de sanctionerend ambtenaar of zijn afgevaardigde zelf de gemeente vertegenwoordigen voor de politierechtbank of jeugdrechtbank (art. 31, § 2), wat de Orde ten zeerste betreurt (zie *supra* nr. 1.G.).

Het Grondwettelijk Hof meende in 2002 dat het opleggen van geldboetes aan minderjarigen strijdig is met het gelijkheidsbeginsel.¹² In 2006 aanvaardde het Hof dat aan minderjarigen vanaf de leeftijd van 16 jaar een administratieve geldboete kan worden opgelegd.¹³ Het Hof achtte deze maatregel evenredig met de door de wetgever beoogde doelstelling van preventie en repressie. Daarbij was het voor het Hof belangrijk dat de boete pas vanaf 16 jaar kan worden opgelegd en dat de geldboete maximum de helft van het bedrag voor meerderjarigen kan bedragen.

De Orde van Vlaamse Balies vindt dat het opleggen van administratieve sancties aan minderjarigen niet getuigt van een structurele aanpak op lange termijn.¹⁴ De achterliggende problemen blijven immers bestaan.

Een belangrijk bezwaar tegen het opleggen van geldboetes aan minderjarigen is bovendien het feit dat in de praktijk niet de minderjarige, maar wel zijn wettelijke vertegenwoordiger de boete zal

⁹ B. DE SMET, *Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen*, Antwerpen, Intersentia, 2010, 373.

¹⁰ COMITÉ VOOR DE RECHTEN VAN HET KIND, “Overweging van de rapporten die werden ingediend door de Lidstaten overeenkomstig art. 44 van het Verdrag hebben voorgelegd. Slotbemerkingen”, nr. CRC/C/BEL/CO/3-4, www.ohchr.org.

¹¹ Dit is niet het geval volgens S. VAN AUDENHOVE en F. VANDER LAENEN, “GAS en minderjarigen: strookt dit met het IVRK?”, *TJK* 2011, 282.

¹² GwH 6 november 2002, nr. 155/2002, AA 2002, 1857, BS 24 februari 2003 (uittreksel), 8918, *Juristenkrant* 2003 (weergave G. GEUDENS), afl. 74, 5, *Juristenkrant* 2003, afl. 76, 2, *JT* 2003, 116, *NJW* 2002, 459, noot J. PUT, *Panopticon* 2003, 289, *TBP* 2003, 715, *TJK* 2003, 97 en *Vigiles* (N) 2003 (verkort), afl. 4, 142, noot J. VANHECKE, B.7.3.

¹³ GwH 18 januari 2006, nr. 6/2006, AA 2006, 95, BS 30 januari 2006 (uittreksel), 5072, *Bb&b* 2006, afl. 1, 64, *TJK* 2006, 239, noot T. DE SUTTER en *TMR* 2006, 327.

¹⁴ Eveneens in die zin: KINDERRECHTENCOALITIE, “Standpunt van de Kinderrechtencoalitie inzake gemeentelijke administratieve sancties voor minderjarigen”, 3 februari 2011, www.kinderrechtencoalitie.be/uploads/documenten/Standpunt%20GAS.pdf.

betalen.¹⁵ De minderjarige beschikt doorgaans immers niet over eigen inkomsten. Zijn vader, moeder, voogd of de persoon die de minderjarige onder zijn hoede heeft, worden daartoe uitdrukkelijk burgerlijk aansprakelijk gesteld (art. 14, § 2). Op deze manier mist een administratieve geldboete elk effect.

B. Verlaging minimumleeftijd tot 14 jaar

De argumentatie van de wetgever voor deze leeftijdsverlaging is voor de Orde van Vlaamse Balies weinig afdoend: *“Sommige gemeenten hebben immers vastgesteld dat de leeftijd waarop jongeren feiten plegen die aanleiding kunnen geven tot een gemeentelijke administratieve sanctie, daalt.”*¹⁶ De Orde betreurt dat dit niet aan de hand van concrete cijfergegevens wordt gestaafd.

Bovendien hield het Grondwettelijk Hof bij haar beslissing in 2006 over de grondwettelijkheid van administratieve geldboetes voor minderjarigen rekening met het feit dat de boete pas vanaf 16 jaar kan worden opgelegd en dat de geldboete slechts de helft van het bedrag van de meerderjarigen kan bedragen.¹⁷ De vraag rijst of het Hof tot hetzelfde besluit zal komen indien de leeftijdsgrens verlaagd wordt naar 14 jaar.¹⁸ Vanaf 16 jaar bestaan er immers ook andere mogelijkheden om de minderjarige onder het reguliere strafrecht te plaatsen. Zo kan een minderjarige die op het ogenblik van de feiten 16 jaar was, uit handen gegeven worden door de jeugdrechter (art. 57bis Jeugdbeschermingswet).¹⁹ Toch is er bij de uithandengeving steeds een sociaal en psychologisch onderzoek van de minderjarige en zijn omgeving. Bij een administratieve sanctie gebeurt dit niet.

Door de verlaging van de minimumleeftijd zullen bovendien nog meer ouders financieel moeten instaan voor de geldboete die aan hun kind wordt opgelegd, hetgeen allerminst de bedoeling kan zijn. Minderjarigen tussen 14 en 16 jaar kunnen zelf geen inkomsten verwerven om de boete te betalen, waar jongeren tussen 16 en 18 jaar dat wel kunnen. Bovendien worden minderjarigen in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand vermoed onvermogen te zijn. De minderjarige in het kader van een GAS een geldboete opleggen, lijkt dan ook erg contradictorisch.

De Orde van Vlaamse Balies pleit er voor om de minimumleeftijd om een administratieve sanctie op te leggen niet te verlagen.

C. Verhoogde geldboete

Voor minderjarigen wordt het bedrag van de geldboete verhoogd van 125 euro naar 175 euro. Aangezien minderjarigen doorgaans niet over eigen middelen beschikken (en die voor de leeftijd van 16 jaar ook niet kunnen verwerven) is een geldboete voor minderjarigen sowieso voor discussie vatbaar. Een verhoging van het bedrag ervan is dat eens te meer.

¹⁵ KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT, “Opinie: tegengas”, 23 januari 2012, www.kinderrechtencommissariaat.be/sites/default/files/bestanden/tegen_gas_opiniestuk_24_01_2012.pdf, 2.

¹⁶ Memorie van Toelichting, *Parl.St.* Kamer 2012-13, nr. nr. 53K2712/001, 12-13.

¹⁷ GwH 18 januari 2006, nr. 6/2006, AA 2006, 95, BS 30 januari 2006 (uittreksel), 5072, *Bb&b* 2006, afl. 1, 64, *TJK* 2006, 239, noot T. DE SUTTER en *TMR* 2006, 327.

¹⁸ In dat geval worden art. 10 en 11 Gw. geschonden volgens F. VROMAN, “GAS en minderjarigen: gemeenten omzeilen rechtswaarborgen”, *TJK* 2011, 293.

¹⁹ KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT, “Opinie: tegengas”, 23 januari 2012, www.kinderrechtencommissariaat.be/sites/default/files/bestanden/tegen_gas_opiniestuk_24_01_2012.pdf, 3.

D. Ouderlijke betrokkenheid

Ouderlijke betrokkenheid “kan” worden voorzien voorafgaand aan het aanbod tot bemiddeling, tot gemeenschapsdienst of, desgevallend, de oplegging van een administratieve geldboete (art. 17, § 1). De Orde van Vlaamse Balies kiest er echter voor om in elke zaak eerst consequent deze ouderlijke tussenkomst verplicht aan te bieden. Dit strookt immers met het opvoedkundige model van de jeugdbescherming en ligt duidelijk in de lijn van art. 18.1 VRK (de ouders zijn de eerste opvoedingsverantwoordelijken).

Bovendien meent de Orde dat de minderjarige steeds bij de procedure van ouderlijke betrokkenheid aanwezig moet zijn, bijgestaan door zijn advocaat. Hij moet daartoe samen met zijn ouders worden uitgenodigd.

Tot slot moet volgens de Orde de administratieve procedure steeds worden afgesloten, indien de sanctionerend ambtenaar meent dat de opvoedkundige maatregelen afdoende zijn. Dit naar analogie met een geslaagde lokale bemiddeling.

De Orde meent dat art. 17 Wetsontwerp als volgt moet worden aangepast:

*“Art. 17 § 1. Een procedure van ouderlijke betrokkenheid **moet** worden voorzien voorafgaand aan het aanbod tot bemiddeling, tot gemeenschapsdienst of, desgevallend, de oplegging van een administratieve geldboete.*

*§ 2. In het kader van deze procedure, informeert de sanctionerend ambtenaar per aangetekende brief de vader en moeder, voogd of personen die de hoede hebben over de minderjarige, over de vastgestelde feiten en verzoekt hen om, onmiddellijk na het ontvangen van het proces-verbaal of de vaststelling bedoeld in artikel 21, hun mondelinge of schriftelijke opmerkingen mee te delen over deze feiten en de eventueel te nemen opvoedkundige maatregelen. Hij kan hiertoe een ontmoeting vragen met de vader en moeder, de voogd of de personen die de minderjarige onder hun hoede hebben en de minderjarige. **De minderjarige en zijn advocaat wonen deze ontmoeting bij.***

*§ 3. Na de in § 2 bedoelde opmerkingen te hebben verzameld en/of de minderjarige overtreder te hebben ontmoet, evenals zijn vader, moeder, voogd of personen die er de hoede over uitoefenen en indien hij tevreden is over de educatieve maatregelen die door deze laatsten werden voorgesteld, **moet de sanctionerend ambtenaar ~~hetzij~~ de zaak ~~in dit stadium van de procedure~~ afsluiten; ~~hetzij de administratieve procedure opstarten.~~**”*

E. Bevoegdheid in graad van beroep bij GAS-sanctie t.a.v. een minderjarige

De minderjarige, zijn vader, moeder, voogd en personen die er de hoede over hebben kunnen tegen een aan de minderjarige opgelegde administratieve sanctie beroep instellen bij de jeugdrechtbank. Deze kan de boete vervangen door een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding (art. 31, § 1, zesde lid).

De OVB meent dat daartoe niet de burgerlijke kamer van de jeugdrechtbank bevoegd is²⁰, maar wel de protectionele kamer.²¹ Artikel 31, § 1, eerste en tweede lid van het Wetsontwerp geven de minderjarige en zijn ouders immers uitdrukkelijk de bevoegdheid om tegen een administratieve sanctie hoger beroep in te stellen bij de jeugdrechtbank. Tussenkomst van het openbaar ministerie

²⁰ Ten onrechte: Jeugdrechtbank Antwerpen 19 september 2012, *TJK* 2012, 342, noot C. MELKEBEEK.

²¹ Eveneens in die zin: E. VAN DER MUSSELE, “Advocaat voor minderjarigen: praktijk en beroepsregels” in ORDE VAN VLAAMSE BALIES (ed.), *Bijzondere opleiding jeugdrecht 2011-2012*, Mechelen, Kluwer, 2012, 623.

is hierdoor niet nodig. De bevoegdheid van de protectionele afdeling vloeit bijgevolg voort uit artikel 31 door de verwijzing naar de Jeugdbeschermingswet van 1965 in het zesde en achtste lid van paragraaf 1. Deze verwijzing moet als een verwijzing naar een als misdrijf omschreven feit (MOF) worden beschouwd, waarvoor de protectionele kamer van de jeugdrechtbank bevoegd is.

Daarom suggereert de OVB om het artikel 31, § 1 Wetsontwerp als volgt te wijzigen:

“§ 1. De gemeente, in geval de aangewezen sanctionerend ambtenaar beslist om geen administratieve geldboete op te leggen, of de overtreder, in geval van een administratieve geldboete, kan een beroep instellen bij geschreven verzoekschrift bij de politierechtbank, volgens de burgerlijke procedure, binnen een maand na kennisgeving van de beslissing.

*Wanneer de beslissing van de sanctionerend ambtenaar betrekking heeft op minderjarigen, wordt het beroep ingediend via kosteloos verzoekschrift bij de **protectionele kamer van de jeugdrechtbank**. In dat geval kan het beroep eveneens worden ingesteld door de vader en moeder, voogden of personen die er de hoede over hebben. De jeugdrechtbank blijft bevoegd indien de overtreder meerderjarig is geworden op het moment van de uitspraak.*

Het beroep is opschortend.

De politierechtbank of de jeugdrechtbank beslissen in het kader van een tegensprekelijk en openbaar debat, over het beroep ingesteld tegen de administratieve sanctie zoals bedoeld in artikel 4, § 1, 1°. Zij oordelen over de wettelijkheid en de proportionaliteit van de opgelegde geldboete.

Zij kunnen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar ofwel bevestigen ofwel herzien.

De jeugdrechtbank kan, wanneer hij gevat wordt door een beroep tegen de administratieve geldboete, in de plaats hiervan een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding opleggen, zoals bepaald bij artikel 37 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade. In dit geval is artikel 60 van de wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, van toepassing.

De beslissing van de politierechtbank of van de jeugdrechtbank is niet vatbaar voor hoger beroep.

Wanneer de jeugdrechtbank echter beslist om de administratieve sanctie te vervangen door een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding zoals bedoeld in artikel 37 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, is zijn beslissing wel vatbaar voor hoger beroep. In dit geval zijn de procedures bedoeld in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, van toepassing.

Onverminderd de voorgaande alinea's en de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, zijn de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing op het beroep bij de politierechtbank en de jeugdrechtbank.”

F. Advocaat voor de minderjarige

De OVB meent dat voor de minderjarige steeds ambtshalve een advocaat moet worden aangesteld.

Artikel 16 voorziet dat uiterlijk binnen de twee werkdagen na de kennisgeving aan de stafhouder een advocaat wordt aangesteld voor de minderjarige. De advocaat kan de minderjarige ook bijstaan tijdens de bemiddelingsprocedure (art. 16, vijfde lid).

De OVB meent dat de sanctionerend ambtenaar de minderjarige op de hoogte moet brengen van het feit dat hij automatisch en gratis een advocaat krijgt toegewezen en dat hij hem diens contactgegevens moet medelen.

Bovendien meent de Orde dat de advocaat aanwezig moet zijn zodra de procedure van ouderlijke betrokkenheid wordt gestart.

De Orde meent dat art. 16 Wetsontwerp als volgt moet worden aangepast:

*“Art. 16 Wanneer een minderjarige verdacht wordt van een inbreuk die bestraft wordt met de administratieve geldboete bedoeld in artikel 4, § 1, 1°, ~~en de administratieve procedure in gang gezet werd,~~ brengt de voor het opleggen van de sanctie bevoegde overheid de stafhouder van de orde der advocaten hiervan op de hoogte **zodra de procedure ouderlijke betrokkenheid wordt gestart**, zodat ervoor gezorgd wordt dat de betrokkene door een advocaat bijgestaan kan worden.*

De stafhouder of het bureau voor juridische bijstand stelt een advocaat aan, uiterlijk binnen de twee werkdagen na voormelde kennisgeving.

Een afschrift van het bericht van de kennisgeving aan de stafhouder wordt bij het dossier van de rechtspleging gevoegd.

Wanneer er een risico op een belangenconflict bestaat, zorgt de stafhouder of het bureau voor juridische bijstand ervoor dat de betrokkene bijgestaan wordt door een andere advocaat dan die waarop zijn vader en moeder, voogd, of personen die hem onder hun hoede hebben of die bekleed zijn met een vorderingsrecht, een beroep hebben gedaan.

*De advocaat **moet aanwezig zijn tijdens de bemiddelingsprocedure en de procedure van ouderlijke betrokkenheid.**”*

3. Besluit

De Orde van Vlaamse Balies meent dat het Wetsontwerp op een groot aantal punten moet worden aangepast om tot een evenwichtige regeling te komen, die rekening houdt met de scheiding der machten, de rechtszekerheid, het gelijkheidsbeginsel en de grondrechten van de personen aan wie een administratieve sanctie wordt opgelegd.

Daarom dringt de Orde aan op een moratorium, zodat het thema van de gemeentelijke administratieve sancties in zijn geheel en grondig kan worden herdacht.

Riki HEPS
Studiedienst
Orde van Vlaamse Balies

16 april 2013

